

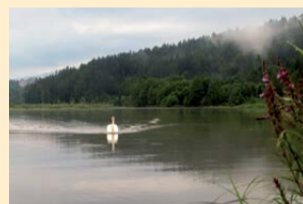
© Foto: Danusa Mladenc

Občuti in živi zgodbo

PREDSTAVITEV OBČINE LUKOVICA

Občina Lukovica je sestavni del osrednjeslovenske regije na njenem skrajnem severovzhodnem delu. Geografsko zajema območje Črnega grabna, ki ga na severu in jugu obdajata Tuhijska in Moravška dolina. Na območju občine, ki meri 7488 ha, so tekom zgodovine nastala v pretežni meri gručasta naselja s številnimi zaselki in posameznimi samotnimi kmetijami, gravitacijska pa so predvsem dolinska naselja v svojem zaledju. Občini je v zadnjem desetletju pustila velik pečat izgradnja avtoceste Ljubljana–Celje, ki je ozko dolino razdelila na dvoje. Več na www.lukovica.si.

1

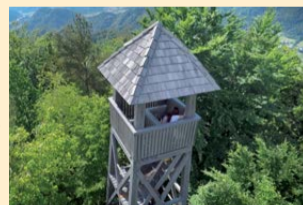

© Foto: Tina Demšar

GRADIŠKO JEZERO

Gradiško jezero se nahaja JV od naselja Gradišče pri Lukovici, do katerega prispemo tako, da na avtocesti Ljubljana – Celje izberemo izvoz Lukovica, nato sledimo usmerjevalnim tablam za Gradiško jezero. Jezero predstavlja mokri zadrževalnik na reki Drtjiščici, katerega osnovni namen je zmanjšati ogroženost pred poplavami v srednjem in spodnjem toku reke Radomlje. Največja značilnost in vrednost tega prostora pa je razgiban relief, kjer strme površine prekriva gozd, na južnih položnejših pobočjih pa so travniki, ki jih členijo pasovi dreves, obmejki in porasle grape. Biotska raznovrstnost območja in oddaljenost od urbanih središč dajeta možnost kakovostne izrabe prostega časa z rekreativnimi in s športnimi dejavnostmi v naravnem okolju ter sprostitev vseh starostnih skupin prebivalcev bližnjih naselij in tudi širšega slovenskega prostora. Pot okoli jezera meri 4,2 km in jo lahko prehodimo, prekolesarimo, bolj aktivni pa pot tudi po večkrat pretečejo. Preko pregrade jezera poteka tudi Rokovnjaška planinska pot, po kateri pridemo iz Gradišča in se nadaljuje v Negastrn. Tisti, ki ste se do sedaj rekreirali v zaprtih prostorih, imate sedaj ob Gradiškem jezeru možnost uporabe fitnes naprav za vadbo na prostem. S same brežine jezera lahko naredite "selfi" in ga posredujete svojim prijateljem.

2

© Foto: Produkcija Bakster

RAZGLEDNI STOLP REBER

Razgledni stolp na Rebru (875 m n.v.) nad Dolinami je ena izmed 13 kontrolnih točk urejene Rokovnjaške planinske poti, ki je dolga 58 km. Na poti je več točk s čudovitimi razgledi proti Alpam, kot tudi nekaj prijaznih postojank, kot je gostišče na Limbarski gori ali na Dolinah, kjer lahko kupite dnevnik Rokovnjaške planinske poti. Stolp na Rebru je postavilo Planinsko društvo Blagovica ob svoji 10-letnici ustanovitve (2003), in sicer na mestu, kjer je nekoč že stala vojaška piramida. S stolpa je čudovit razgled na zagorsko in lukoviško občino. Na stolp pridemo z Dolin po Rokovnjaški planinski poti v približno 20-30 minutah zmernega tempa. Najvišji vrh na Rokovnjaški planinski poti in tudi najvišji vrh občine Lukovica je Špilik (957 m n.v.). Na Špiliku je Planinsko društvo Blagovica postavilo majhen bivač (1998), ki je namenjen vsem planincem in pohodnikom, ki jih pot zanese v te kraje. Več na www.planinskodrustvo-blagovica.si, [FB/Planinsko društvo Blagovica](http://FB/Planinsko_drustvo_Blagovica).

3

© Foto: Matej Povše

ŠPORTNI PARK ČELEŠN'K

Športni park Čelešn'k najdemo v idilični vasi Poljane nad Blagovico, ki je od Blagovice oddaljena dobre 4 km. Ljubitelji športa se v parku lahko preizkusijo na nogometnem igrišču, odbojki, otroci pa se lahko igrajo na otroškem igrišču. Tisti, bolj adrenalinski športniki se lahko preizkusijo v downhill in freeride parku, ki se prične na vrhu Rakitovca (900 m n.v.). Proga se konča pod Poljanami, približno tristo metrov niže. Dolžina proge je 1700 metrov. Trasa poteka po že nekdanj obstoječih, vendar zapuščenih gozdnih vlakih in cestah. Več na www.celesnk.si.

4

© Foto: Matej Povše

© Foto: Produkcija Bakster

Brdo pri Lukovici se kot zaselek bohota nad občinskim središčem Lukovico, do katere pridemo iz avtoceste Ljubljana – Celje, izvoz Lukovica. Kljub svoji majhnosti se ponša za objekti občinskega in slovenskega pomena: gradom Brdo, kjer je živel, deloval in ustvarjal pisatelj in politik Janko Kersnik (1852-1897), osnovno šolo, cerkvi Marijinega Vnebovzvetja, čebelarškim centrom s sedežem Čebelarške zveze Slovenije. Graščino obdaja prečudovita okolica z ribnikom in drevoredom. V Čebelarškem centru Slovenije se lahko seznanite s pestro zgodovino čebelarstva na Slovenskem, pokusite in kupite med in ostale čebelje pridelke vrhunske kakovosti (Trgovina Čebelarja), se podate na zeliščno-čebelarško učno pot ali pa se vživite v preteklost z multivizijsko predstavljivo slovenskega čebelarstva in ogledi čebelarjenja (programa za odrasle in otroke). V zgradbi potekajo tudi dejavnosti kongresnega in čebelarškega turizma, v njej so namreč kongresne dvorane s pripadajočo opremo za seminarje, posvete, poslovna srečanja in konference. Več na www.czs.si. Okrepčate se lahko v gostišču Pri čebelici, ki ima na voljo imajo tudi 9 ležišč v štirih sobah. Več na www.gostiscepricebelici.si.

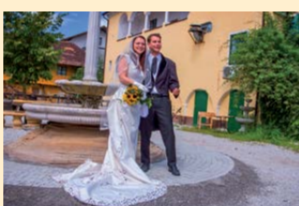
5

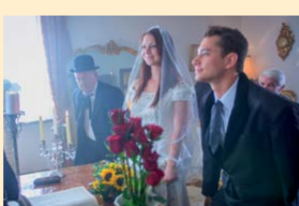
© Foto: Produkcija Bakster

V času Ilirskih provinc se po dolini in hribih Črnega grabna gospodovali Rokovnjači – rokomavhi, ki so napadali in ropali Francoze. Življenje rokomavčev sta dobro predstavila tudi Jurčič in Kersnik v povesti Rokovnjači. Zgodba se je v resnici odigrala v Črnem grabnu in njegovi neposredni bližini tja do Moravč in Kamnika. Postavljena je v čas francoske okupacije, saj je rokomavštvo prav v tem času doseglo največji razmah, za kar so bile odločilne ugodne politične in gospodarske razmere. Napad v današnjem času z veseljem in pristnim izrazom prikažejo lokalna turistična društva.

6

© Foto: Produkcija Bakster

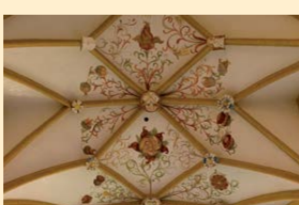
© Foto: Produkcija Bakster

Naselje se nahaja v zahodnem in nižinskem delu občine, kjer ga od Prevoj loči le potok Vrševnik. Baročna cerkev sv. Vida je bila sezidana leta 1749 in se nahaja na Veidrovem trgu. V cerkvi najdete krstni kamen iz carrarskega marmorja in nove Škrablove orgle (2006). Veidrov trg je osrednji prostor v naselju, saj se vanj vključuje stavba Doma krajanov s Knjižnico dr. Jakoba Zupana na vzhodnem ter Kulturni dom Antona Martina Slomška na zahodnem delu. Na trgu se vsako leto odvijajo tradicionalne prireditve s pristno, domačo, lokalno ponudbo, delavnicami za otroke in s prikazom znanj različne domače obrti. Več na www.td-svvid.si, [FB/Turistično društvo Sv. Vid](http://FB/Turistično_drustvo_Sv_Vid). Dvorec Rus se nahaja južno od regionalne ceste Ljubljana - Celje Šentvid pri Lukovici, na njegovem vzhodnem delu in je kulturni spomenik lokalnega pomena. Dvorec ima z domačijo in vplivnim območjem, predvsem zaradi visoke ohranjenosti hiše in notranjega inventarja, ki pričata o dediščini načinov življenja njenih prebivalcev v preteklosti in danes, izjemnem pomen za občino Lukovica. Spomenik združuje gostilno, trgovino, galerijo in poročno dvorano. Več na [FB/Dvorec Rus](http://FB/Dvorec_Rus).

7

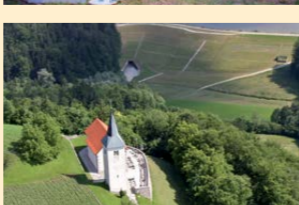
© Foto: Produkcija Bakster

© Foto: Tina Demšar

© Foto: Produkcija Bakster

© Foto: Primož Hing

ČEBELARSKI CENTER SLOVENIJE

Brdo pri Lukovici se kot zaselek bohota nad občinskim središčem Lukovico, do katere pridemo iz avtoceste Ljubljana – Celje, izvoz Lukovica. Kljub svoji majhnosti se ponša za objekti občinskega in slovenskega pomena: gradom Brdo, kjer je živel, deloval in ustvarjal pisatelj in politik Janko Kersnik (1852-1897), osnovno šolo, cerkvi Marijinega Vnebovzvetja, čebelarškim centrom s sedežem Čebelarške zveze Slovenije. Graščino obdaja prečudovita okolica z ribnikom in drevoredom. V Čebelarškem centru Slovenije se lahko seznanite s pestro zgodovino čebelarstva na Slovenskem, pokusite in kupite med in ostale čebelje pridelke vrhunske kakovosti (Trgovina Čebelarja), se podate na zeliščno-čebelarško učno pot ali pa se vživite v preteklost z multivizijsko predstavljivo slovenskega čebelarstva in ogledi čebelarjenja (programa za odrasle in otroke). V zgradbi potekajo tudi dejavnosti kongresnega in čebelarškega turizma, v njej so namreč kongresne dvorane s pripadajočo opremo za seminarje, posvete, poslovna srečanja in konference. Več na www.czs.si. Okrepčate se lahko v gostišču Pri čebelici, ki ima na voljo imajo tudi 9 ležišč v štirih sobah. Več na www.gostiscepricebelici.si.

NAPAD FRANCOZOV IN ROKOVNJAČEV

V času Ilirskih provinc se po dolini in hribih Črnega grabna gospodovali Rokovnjači – rokomavhi, ki so napadali in ropali Francoze. Življenje rokomavčev sta dobro predstavila tudi Jurčič in Kersnik v povesti Rokovnjači. Zgodba se je v resnici odigrala v Črnem grabnu in njegovi neposredni bližini tja do Moravč in Kamnika. Postavljena je v čas francoske okupacije, saj je rokomavštvo prav v tem času doseglo največji razmah, za kar so bile odločilne ugodne politične in gospodarske razmere. Napad v današnjem času z veseljem in pristnim izrazom prikažejo lokalna turistična društva.

ŠENTVID PRI LUKOVICI IN DVOREC RUS

Naselje se nahaja v zahodnem in nižinskem delu občine, kjer ga od Prevoj loči le potok Vrševnik. Baročna cerkev sv. Vida je bila sezidana leta 1749 in se nahaja na Veidrovem trgu. V cerkvi najdete krstni kamen iz carrarskega marmorja in nove Škrablove orgle (2006). Veidrov trg je osrednji prostor v naselju, saj se vanj vključuje stavba Doma krajanov s Knjižnico dr. Jakoba Zupana na vzhodnem ter Kulturni dom Antona Martina Slomška na zahodnem delu. Na trgu se vsako leto odvijajo tradicionalne prireditve s pristno, domačo, lokalno ponudbo, delavnicami za otroke in s prikazom znanj različne domače obrti. Več na www.td-svvid.si, [FB/Turistično društvo Sv. Vid](http://FB/Turistično_drustvo_Sv_Vid). Dvorec Rus se nahaja južno od regionalne ceste Ljubljana - Celje Šentvid pri Lukovici, na njegovem vzhodnem delu in je kulturni spomenik lokalnega pomena. Dvorec ima z domačijo in vplivnim območjem, predvsem zaradi visoke ohranjenosti hiše in notranjega inventarja, ki pričata o dediščini načinov življenja njenih prebivalcev v preteklosti in danes, izjemnem pomen za občino Lukovica. Spomenik združuje gostilno, trgovino, galerijo in poročno dvorano. Več na [FB/Dvorec Rus](http://FB/Dvorec_Rus).

CERKVE: SV. LUKA (6), SV. NEŽE (7) IN SV. MARJETE (8)

Bogata zgodovina občine Lukovica se odraža tudi v kulturni dediščini, na kar kažejo znamenitosti neprecenljive vrednosti:

- **cerkev sv. Luka** v Spodnjih Praprečah kot edinstven primer gotike cerkve na slovenskem iz začetka 16. stoletja, ki se s svojim volumnom zažira v brežino in v dolino gleda le z zahodnim pročeljem in zvonikom, oltarni del pa skriva proti hribu. Njena največja vrednota je poznogotska arhitektura z ohranjeno sočasno renesančno poslikavo. Danes je cerkev dobila prvotno oblikovani psevdobazilikalni ambient s pogledom v vse tri s svetlobo ožarjene oltarne zaključke.
- **cerkev sv. Neže** na Golčaju nad Blagovico z značilnim kasetiranim renesančnim stropom leži na Golčaju (609 m n.v.) južno od Blagovice na pobočju hriba nad dolino reke Radomlje in je razglašena za kulturni spomenik državnega pomena. Celovita obnova cerkve se je začela leta 1993 z obnovo zvonika, leta 1995 z obnovo fasade in deli v notranjščini, z restavriranjem cerkvene opreme in lesenega poslikanega kasetiranega stropa iz časa okrog leta 1680. Od skupno 78 je bilo v celoti uničenih 13 kaset. V cerkvi so trije oltarji in prižnica. Cerkev se ponša tudi z najstarejšim zvonom v Črnem grabnu in v Ljubljanski nadškofiji iz leta 1423.
- **poznogotska cerkev sv. Marjete** z gotskimi freskami, taborskimi obzidjem in prostostoječim zvonikom v Gradišču pri Lukovici na Gradiškem griču nad naseljem šteje za kulturni spomenik državnega pomena. Ta lokacija daje veličasten razgled tako na Gradiško jezero kot na skrajni V del Ljubljanske kotline.

9

© Foto: Produkcija Bakster

© Foto: Matej Povše

© Foto: Produkcija Bakster

STARI TRG V LUKOVICI

Lukovica pri Domžalah leži med Gradiškimi gričev (488 m n.v.) na jugu in Podpečjo z velikim kamnolomom na severu. Stari trg v Lukovici obdajajo mogočne hiše iz furmanskih časov. V samo občinsko središče Lukovico prispemo tako, da na avtocesti Ljubljana – Celje izberemo izvoz Lukovica. Nedaleč stran od trga Lukovica v Podpeči stoji zgradba Stare pošče, najstarejša poštna postaja na poštni poti med Ljubljano in Gradcem. Naselje je l. 1995 postalo občinsko središče, v katerem so poleg upravne zgradbe tudi zdravstveni dom, pošta, trgovina, gasilski dom, tehnični pregledi in kulturni dom z dvorano. Novo podoba je osrednji Stari trg v Lukovici dobil v letu 2007, vendar še vedno ohranja duh nekdanjega trškega jedra iz 19. stoletja. Na Starem trgu lahko v gostilni Pri Bevcu, ki ima preko 200 let dolgo tradicijo in senčen poletni vrt, okusite domačo hrano, v zimskem času pa kolone, npr. krvavice in pečene z ajdovo kašo, kislim zeljem ali kislo repo in krompirjem. V Gostilni in pizzeriji Furman lahko okusite pizze velikanke, v kolikor si zaželite tradicionalnega obeda, si lahko naročite zrezek v furmanskim ponvi, rokovnjaški golaž, gobovo juho v kruhovi skledici, poleg pa spijete lokalno pivo Rokovnjač. Več na www.gostilnafurman.si, [FB/Gostilina in pizzeria Furman Lukovica](http://FB/Gostilina_in_pizzeria_Furman_Lukovica). Na Starem trgu v Lukovici se odvijajo prireditve ob občinskem prazniku 4. septembru ter sejmi, ki ohranjajo in oživljajo nekoč poznane običaje, navade, ljudske prireditve in domačo obrt.

10

© Foto: Tina Demšar

© Foto: Produkcija Bakster

© Foto: Produkcija Bakster

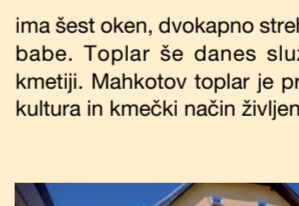
MUZEJSKA ZBIRKA V KRAŠNJI

Krašnja je obcestno naselje v zahodnem delu Črnega grabna, stisnjena pod Negastrni hrib (500 m n.v.). Do Krašnje pridemo tako, da na avtocesti Ljubljana – Celje, izberemo izvoz Lukovica in se nato odpeljemo po regionalni cesti proti Štajerski in po dobrih 4 km prispemo v naselje. V vzhodnem delu vaškega jedra stoji župnijska cerkev sv. Tomaža. Skozi Krašnjo je do 50-ih let prejšnjega stoletja tekla glavna cesta, kjer je zaradi tega živel tudi znatno število gostiln. Danes je v Krašnji samo Bar pod lipo. Več na [FB/Bar pod lipo](http://FB/Bar_pod_lipo). Večina stavb ima podoba iz 19. stoletja. Ob potoku skozi jedro vasi je ohranjeno vaško perišče. V Pavletovi hiši v Krašnji si lahko ogledate muzejsko zbirko, ki je začela nastajati leta 1992, leta 1995 pa so postavili pred šolo trikrat pomanjšano Budnarjevo hišo iz Zgornjih Palovč. V Pavletovi hiši je KUD Fran Maselj Podlimbarski združil etnološko zbirko, predmete, ki so nastali iz pšeničnih kit in ličkanja, fotografije in dokumente ter fotografije pisateljev krajevne skupnosti Krašnja. Več na [FB/Kulturno umetniško društvo Fran Maselj Podlimbarski Krašnja](http://FB/Kulturno_umetniško_drustvo_Fran_Maselj_Podlimbarski_Krašnja).

11

© Foto: Produkcija Bakster

© Foto: Produkcija Bakster

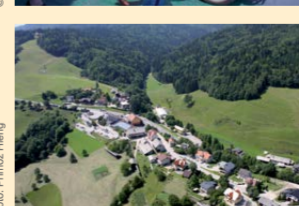
MAHKOTOV TOPLAR NA VIDMU

Videm pri Lukovici je gručasto naselje južno od avtoceste Ljubljana – Celje, kjer izberemo izvoz Lukovica, nato se peljemo slaba 2 km, ko pridemo do naselja in v križišče cest proti Moravčam in Imovici. Na severnem delu naselja, v okviru domačije Videm pri Lukovici 2, je ohranjen Mahkotov toplar, ki je razglašen za kulturni spomenik lokalnega pomena. Dvojni kozolec – toplar iz prve polovice 19. stoletja ima šest oken, dvokapno streho s čopi, notranjo mrežo s tremi vhodi, oboj iz pokončnih desk in lesene babe. Toplar še danes služi svojemu namenu – sušenju sena in spravlju gospodarskih strojev na kmetiji. Mahkotov toplar je prepoznalni del nekdanje kulturne krajine, ki jo je obvladovalo kmetijstvo, kultura in kmečki način življenja v prostoru in času.

12

© Foto: Produkcija Bakster

© Foto: Primož Hing

TROJANE IN TROJANSKI KROF

Trojane ležijo tik pod prevalom Učak (609 m n.v.) ob regionalni cesti Ljubljana–Celje, kjer se cesta odcepi proti Zagorju ob Savi. Do Trojan lahko pridemo tudi s štajerske avtoceste (Ljubljana – Celje), kjer izberemo izvoz Trojane. Tu je bila že v antiki trgovska in prometna postojanka, imenovana Atrans. Zaradi izredne lege s prekrasnimi razgledi je naselje tudi turistično zanimivo. Trojane so izhodišče za izlete po okoliških hribih. Arheološko najdišče Atrans, ki vključuje obcestno postajo, mitnico, vojaški tabor, cesto in plano grobišče, se uvršča med kulturno dediščino državnega pomena. Ob "stari cesti" pod Trojanami še vedno stoji mejni kamen med deželama Kranjsko in Štajersko. Danes je kraj poznan predvsem po Gostinskem podjetju Trojane (nekdanje gostišče Konšek), zato se nikar ne pozabite ustavititi na Trojanah, ki slovijo po slastnih trojanskih krofih. Več na www.gp-trojane.si, FB/Trojane, gostišče s tradicijo.